

*) El la belega legolibro „Garboj“ de K. Tauchmann, Paŭlus-eldonejo, Graz, prezo 1.— g. m. = 1.20 s. fr., ĝrupoj rabaton.

Rezulto: La mondhegemonio de Eŭropo estas por ĉiam detruita. Plifrua timita, ĝi estas nun objekto de kompatemo. (Daŭrigota.)

Patriarĥo Tihon kaj la Vatikano.

La moskva ĵurnalo „Izviestija“ en la N° 149 raportis, ke patriarĥo Tihon petiskribis al la sovjeta registaro, ke ĝi defendu la pravoslavon religion en la Polujo kontraŭ katolikismo, kiun la roma papo klopodas kun helpo de la polaj estraroj enplati en la rusan pravoslavon eklezion.

Okaze de tiu informo la ruso Evgenij Ĵidkov skribas en la kroata zagreba „Narodna Politika“ (29^a de septembro 1923, N° 97) rimarkindajn liniojn:

Al ĉiu havanta sanan prijuĝon estas perfekte klara, ke celo de tiu dokumento, skribita per la mano de la ruĝa diplomato, estas semi la semon de la malpaco inter du la plej gravaj branĉoj de kristanismo antaŭ ilia atendata repaciĝo.

La rabintoj de la aŭtoritato en Rusio bone scias, ke la spirita ligo inter la Rusio kaj la apostola Petra seĝo signifas finon finon de ilia potenco. Tial Ĉiĉerin kaj Trocki prezentas la patriarĥon Tihon antaŭ tuta mondo kiel malamikon de la roma papo kaj dezirantan, ke la eklezia skismo daŭru. Sed kion ili volas erarigi? Ĉu ili pensas, ke ni, rusaj emigrantoj, kaj la katolikoj de la mondo kredos, ke la patriarĥo Tihon post sia liberigo komencis sian laboron kun la batalo kontraŭ la katolika eklezio?

Ne volante tuŝi interrilatojn de la pola ŝtato kaj la pravoslava eklezio en Polujo, kiun la estraro igis sin fari memstaran (aŭtokefalan), ni povas pruvi, ke la ĉefo de la rusa eklezio ne vidigas malamiko de la posteulo sur la apostola roma seĝo, sed li montras sin anon de la ideo alproksimiga kun tiu eterna centro de la okcidenta kristanismo.

Kiel argumentoj estu dokumentoj, kiujn ni posedas, parolante pri la „interparoladoj“ okazintaj kun la beno de patriarĥo 1921—1922 en Moskvo. La „interparoladoj“ de la rusa eklezio pritaktadis kun la reprezentantoj de la katolika eklezio la problemojn de la unuiĝo de tiuj du eklezioj. Krom la pastroj (prothiereo Arsenjiev, rektoro de la moskva eklezia akademio Orlov, eksarĥo, de la rusa unuigata eklezio Leonid Feodorov, unuegita pastro en Moskvo Vladimir Obrikosov) ĉeestis ankaŭ multaj publikaj laboristoj (senatano Aleksij Arbutov, princo S.E. Trubeckoj, Prof. Bajkov, Prof. Kuznezov) kaj multaj el la popolo. Oni gvidis la interparoladojn kun granda konsekventeco kaj reguleco depost la

kaj sia hejma feliĉo. Li aĉetis la ĉarman dometon en la urbo kaj ĝojis tre kore, komenci post ventegaj paseĝoj tiel serenajn finsinfonon. Post la transloĝigo en la urbeton la edzino mal-saniĝis. La rapida ŝanĝo de la mizero en la plej grandan feliĉon, la penado de la transloĝigo, atakis ŝian korpon kaj spiriton. Si ne plu forlasis la liton, kaj la kuracisto dubis pri ŝia resaniĝo. La plej bona kuracisto por la suferanta virino estis la muziko. Kiam la edzo kaj la filoj ludis kune serenajn komponaĵojn de Haydn, Mozart aŭ Beethoven, la malsanino komencis vivi denove. Kontraŭ la malpermeso de la kuracisto ŝi ne lasis al si forpreni tiun ĉi konsolon. La lastan vesperon de sia vivo ŝi petis muzikon kaj precipe tiun ĉi kvarteton de Beethoven kun la kortuŝanta adaĝio kaj la belega kadenco. Ŝi petis kun mallauĝa aldono: „Tiu ĉi estos sur la tero mia lasta, kiel ĝi estis mia plej kara.“ Kiam la muzikantoj venis, ludante bele kaj kun plena animo, ĝis la kadenco — la horloĝo sonis okfoje dum la paŭzo — profunda spiro venis de la lito — la ludantoj eksaltis — — la patrino, la edzino estis mortinta.

Tia impresoj restas por ĉiam, kaj postlasas daŭran efikon en la animo. Tiel ĉe la organisto. Dum la kadenco rompis la koro de lia edzino. Pro tio li promesis, ke la kvarteto kun la kadenco devus esti la funebra festo por la kara mortinta edzino ĉiujare al „ĉiuj mortintoj“. Kiel konsciencie la organisto plenumis sian promeson, mi vidis dum mia restado en la urbo. Estas la kvina funebra festo, tiel sentema, tiel indulga, tiel infana kaj patra... M. T.

aŭtuno 1921 ĝis la fino de la kvadragesimo 1922. La partoprenantoj unuiĝis unuanime, ke la antaŭpreparo de la bazo por tiu granda kaj tiel dezirinda fariĝo, kia estas la eklezia unuiĝo, devas esti la ĉefa tasko de nia tempo. La ŝtataj estraroj rapidegis, por ke la komencoj de la pravoslava-katolika unuiĝo en la ĝermo sufokigu. Ĉiuj partoprenantoj estis ekspaktitaj, la plej energijaj el ili trans la limo forsenditaj... sen la rajto reveni en sian patrolandon Rusujon.

Oni povas esperi, ke post tio, kion ni nun memoris (laŭ vortoj de unu el partoprenantoj ĉe tiuj „interparoladoj“), estas al ĉiuj tute klara, ke la patriarĥo Tihon ne povis elpeti helpon de malamiko de kristana unuiĝo kontraŭ la ĉefa paŝtisto de la okcidenta kristanaro, la roma papo. Kontraŭe ni scias, ke la patriarĥo sentis sin speciale konsolita sciiginte la energian paŝon de la mortinta papo Benedikto XV^a defendanta la rusan eklezion en la aŭtuno 1919

Belan novelon

originalan au tradukitan
ni serĉas por 4^a kolekto.

kaj ke li scias la ĉiutagan riĉan helpon de la nuna papo Pio XI^a al la malsata rusa infanaro.

Tial ni firme kredas, ke patriarĥo Tihon ne estas malamiko de la papo Pio XI^a, ĉar la amo venkas kaj unuiĝas. Tial ni petas la Sinjoron, ke li benu la unuiĝon de la sankta rusio kun la katolika eklezio kaj donu al ni fervoron por la vojaĝo ĝis tiu granda celo „Da vsi jedino budut — ke ĉiuj estu unu!“ J. Benkoviĉ.

Politika influo kaj socia graveco de la katolika eklezio en Venezuelo.

En Venezuelo, kie tuta loĝantaro kun escepto de nur 1/5ª estas katolika, la eklezio posedas nek tiom da politika influo nek tiom da socia graveco kiom en najbara respubliko Kolombio aŭ kiom en aliaj ŝtatoj hispano-amerikaj. Tiu ĉi stato sendube devenas precipe el la malklerikema politiko de iama Prezidanto Generalo Antonio Guzmán-Blanco, nomita „liberala despotismo“, kiu antaŭ kvindek jaroj okazigis kaj gvidis malgrandan kulturbatalon („Kulturkampf“) kontraŭ Romo. En 1874 li fermigis ĉiujn monaĥojn en Venezuelo, kaj la bienaj propraĵoj kaj enspezoj de la eklezio estis plimalpli laŭleĝe, forprenataj. Kvazaŭ kiel kompenso, la ŝtato pagas hodiaŭ avare malgrandan dotadon al la episkopoj kaj kanonikaroj, tamen ne al

Feliĉan Novjaron

al ĉiuj legantoj kaj amikoj

Ika.

Katolika Mondo.

ordinara pastraro. Sekve malgrandiĝis konsiderinde la influo eklezia je publikaj aferoj. La eklezio malriĉiĝinta (pli ekzakte: senriciĝinta) ne povis plu zorgi pri la multnombraj taskoj prezentigantaj sur socia agadkampo, ĉar mankis la kunlaboro kongregacia. Nur iom post iom, precipe sub la prezidanteco de nuna regnestro Generalo Juan Vicente Gómez, la kondiĉoj pliboniĝis. La terribilatoj kun la Vatikano, kie Venezuelo nun estas reprezentata per ambasadoro, notinde agrablighis. La papa reprezentanto en Caracas, antaŭe delegito, poste internuncio, kaj nun nuncio, ĵus sukcesis atingi etendon de la venezuela hierarkio. Al kvin eparkioj ekzistantaj en Caracas, Ciudad-Bolivar, Calabozo, Mérida kaj Barquisimeto estas aldonitaj kvar novaj: Coro, Valencia, San Christóbal kaj Cumaná. Ĉefepiskopan rangon, ĝis nun korespondintan nur al Caracas, posedas nun ankaŭ la episkopo de Mérida.

La leĝoj priekleziaj el la epoko Guzmán-Blanco, kiuj daŭre validas, ne malhelpis ke dum la lastaj jardekoj gemonahoj apartenantaj al diversaj kongregacioj kaj nacioj, venis Venezuelon en ĉiam pligrandiganta nombro, ĉi tie sin dediĉante al multoblaj taskoj en sferoj pastreca, eduka kaj bonfara, tiamaniere kvazaŭ antaŭtaŭante la ĉiam malpermesitajn monaĥojn. La seminario por pastroj en Caracas estas gvidata de hispanaj Jeziutoj; ili nun ankaŭ direktas grandan edukejon por knaboj, antaŭe direktitan de francaj ekleziuloj. En kelkaj kapeloj kaj parohoj de la ĉefurbo Franciskanoj, Dominikanoj kaj Augustanoj hispanaj ekzercas pastrecon, dum en la lernejoj gvidataj de Salesanoj ĉefe italoj instruas. Francaj religiemaj flegistinoj ekzercas bonfaran aktivecon en hospitaloj kaj malsanulejoj, kaj la francaj monaĥinoj de sankta Jozefo de Tarbes instruas grandan parton de la ĵunulinoj de meza kaj alta sociaj klasoj en siaj edukejoj en Caracas kaj Valencia. Antaŭ kelkaj monatoj, germanaj Benediktanoj prenis sur sin la direktadon de grandampla orkestro kaj edukejo por knaboj, kiujn fondis venezuela pastro kaj subtenas religiemaj personoj per libervolaj monaĥoj.

Ĉiuj tiuj filioj kongregaciaj kompreneble ne devas alpreni karakteron monaĥejan.

Caracas, en oktobro 1923.

G. T. Fritsching.

La reformo de la kalendaro.

La problemoj pri reformo de la kalendaro aktualigis denove kaj tute estas eble, ke la Ligo de la Nacioj ekprenos tiucelan iniciaton. Tial ni sciigas ĉi tie plej interesan artikolon, kiun la episkopa kanceliero de Paris donis al la ĵurnalo „La Croix“.

Du ĉefaj demandoj konsiderotaj estas en la diversaj projektoj prezentitaj por la reformo de la kalendaro: unue la demando pri la sinsekvo de la semajnotagoj kaj due la problemoj pri fikso de la Paskodato.

I. La semajno.

Ne estas verŝajne, ke la eklezio akceptus reformon, kiu renversus la regulan kaj seninterrompan sinsekvon de la semajnotagoj; ĉar la ripozo je la sepa tago estas laŭ Dia leĝo. Tial se oni volus, ke ĉiujare la monatoj konstante komencas per la samaj semajnotagoj, necese estus, ke la jaroj estu formataj el preciza nombro de plenaj semajnoj. Sekve la ordinariaj jaroj kalkulos ekzakte 52 semajnojn aŭ 364 tagojn, tro mallongaj je unu tago kaj kvarono proksimume rilate al la astronomiaj sunjaroj. Tiu jara diferenco farigis unu kompleta semajno post 5 jaroj kaj 232 tagoj. Oni do devos, por restarigi ekvilibron inter la civila kaj suna jaro, aldoni unu semajnon al la jaro, post po kvin aŭ ses jaroj. Tio okazigos unu riĉan jaron de 53 semajnoj.

Oni determinos la vicon, kiun la riĉaj jaroj estos okupontaj inter la ordinariaj jaroj per suna ciklo de 400 jaroj, la plej ekzakta de ĉiuj cikloj

uzataj ĝis nun. Efektive, 400 gregoraj jaroj enhavas 303 ordinariaj jaroj de 365 tagoj kaj 97 superjaroj de 366 tagoj, ensume: 110.595 + 35.502 = 146.097 tagoj. Aliparte, 400 jaroj de 364 tagoj enhavas 145.600 tagojn, do malpli 497 tagoj aŭ 71 semajnoj ekzakte. Sufiĉos do dum ciklo de 400 jaroj intermeti 71 jarojn de 53 semajnoj inter 329 jaroj de 52 semajnoj, ilin ordigante laŭ maniero tiel regula kiel eble, dividante unujn de la aliaj per intertempo foje de 5, foje de 6 jaroj. La kalkulo donas 45 intertempojn de 6 jaroj kaj 26 de 5 jaroj, ĉar $6 \times 45 + 5 \times 26 = 400$. Ĉar la intertempo de 6 jaroj superas per 19 tagoj de 5 jaroj, 19 intertempoj de 5 jaroj estos antaŭitaj po per 2 intertempoj de 6 jaroj, la sep aliaj estante antaŭitaj nur per unu intertempo de 6 jaroj.

Por decidi la ekzaktan lokon, kiun okupos en la ciklo ĉi tiuj 7 intertempoj de 5 jaroj, oni povas elekti la sekvantan kombinion. La ciklo de 400 jaroj estas dividita en 7 periodojn, el kiuj 5 havantaj 62 jarojn enalkulantaj 11 jarojn riĉajn kaj 2 havantaj 45 jarojn, enalkulantaj 8 jarojn riĉajn, jarserioj tiel ordigitaj: unue 3 de 62 jaroj, el kiuj la 11 riĉaj jaroj sinsekvas laŭ intertempoj de 6, 5, 6, 6, 5, 6, 5, 6, 5 jaroj, poste unu jarserio de 45 jaroj, el kiuj 8 riĉaj jaroj laŭ intertempoj de 6, 6, 5, 6, 5, 6, 5 jaroj; fine, du jarserioj de 62 jaroj kaj unu de 45 similaj ol la antaŭaj; en ĉiu jarserio, la intertempo de 5 jaroj, kiu ĝin finas, estas antaŭita per unu sola intertempo de 6 jaroj; ĉiuj aliaj intertempoj de 5 jaroj postvenas la 2 intertempojn de 6 jaroj.

Supoze, ke oni komencus apliki la novan

La Sankta Seĝo en internacia politiko.

Nenia daŭriga paco sen la papo. Grava konferenco en Reading.

De Prelato D^{ro} A. Gießwein.

Rimarko: Tiun ĉi raporton pri la konferenco en Reading verkis nia altemerita kunprezidanto Prelato D^{ro} A. Gießwein ĝuste je la lasta vespero antaŭ sia subita morto. La artikolo do estas kvazaŭ lia testamentaro por nia movado. Tial ĝi estu publikigata laŭvorte laŭ la teksto transdonita al ni.

En la historio de katolikaj kunvenoj en Anglujo, estis okazintoj unikaj, la kvintaga konferenco en la urbo Reading pri la „civitano katolika: lia nacia kaj internacia respondeco“. La kunveno, kiu estis benita per la Suverena Pontifiko, okazis sub patroneco de l' kardinalo Bourne kaj la prezidanteco de la episkopo de Portsmouth; konsistis el reprezentantoj de multaj nacioj. El landoj, kiuj ne povis sendi delegitojn, venis varmaj salut-kaj bondezir-esprimoj.

Diservoj.

La konferenco malfermiĝis per solena meso en la St. James preĝejo.

Malfermaj paroladoj.

Je la oka okazis en la urbdomo la malferma kunveno. Antaŭ ĝi, la episkopo de Portsmouth (D^{ro} Cotter) akceptis la parolantojn kaj aliajn altrangajn gastojn. Kelka tempo pli frue la urbestro de Portsmouth en la vasta ĉambrego de la urba konsilantaro akceptis la episkopojn, pastraron kaj mondajn delegitojn. Plezuriga orgenoludo de S^{ro} Sydney Burrett F.C.O. antaŭis la publikan kunsidon.

La lojaleco de l' Sankta Seĝo.

La episkopo de Portsmouth entuziasme salutata de la kunveno, laŭlegis la malferman dokumenton en kiu li esprimis la koran bonvenon de la Portsmoutha pastraro al la delegitoj. Lia lorda moŝto aparte bonvenigis la reprezentanton de kardinalo Bourne, sub kies patroneco estis okazonta la konferenco. Lia Eminenco bedaŭrinde, ne povis ĉeesti, sed li sendis indan reprezentanton, episkopon Bidwell. Lia Lordeco bonvenigis same la reprezentantojn de l' grandaj, kiel tiuj de la malgrandaj nacioj kaj ankaŭ la eksterlekliziajn delegitojn. Li esprimis la esperon, ke ĉiu agado de la veraj katolikoj disvastigu ankaŭ inter la homoj starantaj ekster la eklezio tiamanere, ke ili estu pretaj partopreni la laboron celantan pacemigon de unuopaj homoj same, kiel de la registaroj. (Aplaudoj.) Kiel katolikoj — almetis ankoraŭ D^{ro} Cotter — ni troviĝas tie ĉi kiel infanetoj de Lia Sankteco, la papo. Malgajeco regas lian koron nuntempe kaj li fervore preĝas ke Dia paco plenigu la korojn de la homaro. (Aplaudoj.)

kalendaron en 1928, kies la 1^a de januaro estas dimanĉo, la 11 riĉaj jaroj de la unua jarserio estos, laŭ la ĉi-supraj reguloj, la jaroj 1933, 1939, 1944, 1950, 1956, 1961, 1967, 1973, 1978, 1984 kaj 1989, lasta de la jarserio; la riĉaj jaroj finiĝantaj la sekvantajn jarseriojn estos 2051, 2113, 2158, 2220, 2282 kaj 2327, lasta jaro de la sepa jarserio kaj de la tuta ciklo. Per la jaro 2328 komencos la sekvonta ciklo, kies la riĉaj jaroj sin prezentos laŭ la sama ordo, 2333, 2339, 2344 ktp.

Estas do perfekta ekvacio inter la 400-jara ciklo de la tiel aranĝita kalendaro kaj la 400 jaroj de la gregora kalendaro. Tiu ciklo de 329 jaroj enhavantaj 52 semajnojn kaj de 71 jaroj kalkulantaj 53 semajnojn kalkulas, kiel la 303 jaroj de 365 tagoj kaj 97 superjaroj, 146,097 tagojn aŭ 20.871 semajnojn. Ĝi partoprenas do je la perfekteco de la gregora kalendaro, kies la eraro, kiel oni scias, estas nur unu tago por 4000 jaroj.

Koncerne la aranĝo de la tagoj kaj semajnoj en la 12 monatoj de la nova kalendaro, jen kio ŝajnas la plej praktika. La ordinara jaro enhavanta ekzakte 52 semajnojn, ĉiu kvaronjaro kalkulas 13; la unua monato de la kvaronjaro povos kalkuli 31 tagojn kaj la du aliaj, 30 tagojn; tiuokaze, la sole unua monato de la kvaronjaro ekkomencos per dimanĉo, la dua per merkredo, la tria per vendredo. Sed versajne estas pli bone komenciĝi senŝange ĉiujn monatojn per dimanĉo, enmetante 5 semajnojn al la unua monato de ĉiu kvaronjaro, kaj 4 al la du sekvantoj. La monatoj enhavantaj 35 tagojn estos januaro, aprilo, julio kaj oktobro; tiuj

Letero de la Sankta Patro.

La ĉeestantaro starigante aŭskultis jenan leteron de Lia Sankteco sendita al kardinalo Bourne, kiun laŭlegis episkopo D^{ro} Cotter:

„Eminenco!

La Sankta Patro atente tralegis vian leteron anoncanta la sub via patroneco okazontan konferencon en la urbo Reading, kiu temos pri la antaŭenigo de bonvento inter nacioj — por ke per ĝi la krista paco pli rapide disŝutu ĝian lumon el interne de l' regno de Kristo, super la mondo. Tiu ĉi ege plezurigis Lian Sanktecon, precipe pro tio, ĉar vi intencas sekvi sanktan Tomason kiu precize en la sama afero montris sin eminentulo... Kardinalo Gasparri.“

Voĉo el Aŭstrio.

M^{ro} Seipel skribis: „Estas niaj devoj nacia kaj ordona, konatigi al la katolikoj en ĉiuj landoj la spiriton en kiu laboras la Ligo de Nacioj ĉar ekzistas grava parenceco inter la idealoj de la ligo kaj la katolikaj principoj; despli ĉar la problemoj de starigo de internacia kaj supernacia juĝistaro okupas la katolikajn pensulojn jam de iamaj tempoj. Ni esperas ke ni povos ĝisvivi la realiziĝon de la altaj idealoj de niaj spiritaj prapatroj kaj ni estas certaj pri tio ke la konferenco en Reading ege helpos atingi la deziritan celon.“

Historia resumo de la juro de nacioj.

Okaze de la vendreda vesperkunveno pastro Bede Jarett O. P. sciencule raportis pri: „La juro de nacioj, ĝia signifo kaj historio.“

Juro de nacioj.

Sabate malfermiĝis la konferenco per meso de l' Sankta Spirito en la St. James preĝejo. Pontifikis la episkopo de Portsmouth. Tiun duan konferencon prezidis pastro Joseph Keating S. J. Ĝi kun permeso de la urbestro kaj konsilantaro de Reading okazis en la urbkonsilantara ĉambrego. Ĉeestis episkopoj Bidwell kaj Cotter, la tuta pastraro kaj delegitoj.

S^{ro} F. F. Urquhart (fakultatestro de Balliol College Oxford) prezentita per la prezidanto, prelegis firme motivitan raporton pri: „La rajto de nacioj, ĝian aplikon en la mondo moderna.“ Inter aliaj li diris: „Ĉe en la deka jarcento — kiu ja ne estis fama pri granda moraleco — la internacia rajto estis rigardata de la homoj kiel senduba idealo. Laŭ lia opinio, estas diskutinda, ĉu la monarĥa formo de regado faciligas la efektiviĝon de l' morala aŭ nemorala

enhavantaj 28 tagojn: februaro, marto, majo, junio, aŭgusto, septembro, novembro kaj decembro. En la riĉaj jaroj tutsimple oni aldonos unu semajnon al la decembra monato, aŭ plibone al novembro je la fino de la liturgia jaro, por okazigi nur la plej malmulton da ŝanĝoj en la sinsekvo de la festoj. La lasta dimanĉo de novembro, la 22^a en la ordinara jaro, la 29^a en la riĉaj jaroj, ĉiam estos la unua dimanĉo de l' advento. Tiel estos efektivigata la unuformeco de la kalendaro rilate al la tagoj de la semajno, sen ĉesigi nek interrompi la sinsekvon de la sep tagoj, kiuj ĝin formas.

II. La dato de Paskfestoj.

La dua demando konsiderinda estas tiu pri la Paskdato. Al ĝi oni dovas rilatigi la pli malfacilan demandon pri la festtranslokiĝo, kaŭzita per la ŝanĝo en la monatonlongeco de la nova kalendaro. Ĉi tie dia leĝo ne kontraŭas; ekzistas nur disciplina afero de eklezia juro, kiu povas do plifacile konsenti ŝanĝon.

Ĉu la Eklezio konservos, respektante je l' antikva tradicio, la filkson de la Paskfestoj je dimanĉo, kiu postvenas la dekvivan luntagon, okazanta post la printempa ekvinokso, aŭ ĉu ĝi konsentos alpreni neŝangeblan daton por tiu ĉi festo? Nenion ni scias pri tio. Laŭ la unua okazo, la Paskdato ĉiujare ŝanĝus kaj preskaŭ ĉiam okazus unu el la kvar unuaj dimanĉoj de aprilo. La translokiĝo de la Paskfestoj kaŭzos, kiel nuntempe, tiun de ĉiuj moveblaj festoj, kiuj dependas de ĝi. Sed tiam estos bezone revizi la epakttabelon, por ĝin akordigi ne nur al la kalendaro de la ordinara jaroj, sed ankaŭ

Al ĉiuj.

Vi ĉiuj deziras indan katolikan gazeton monatan aŭ dusemajnan.

Vi ĉiuj deziras bele ilustritan „Revuon Katolikan“.

Vi ĉiuj deziras rapidan progreson de la katolika internacia movado; do

Vi ĉiuj devas pagi la abonprezon por la 3^a kolekto por kovri la grandan deficiton de la 3^a kolekto.

Vi ĉiuj devas resti fidelaj al la gazeto dum la 4^a kolekto.

Vi ĉiuj devas varbi novajn abonintojn, ĉiu almenaŭ unu novan amikon.

Ĉiuj, kiuj ankoraŭ ne pagis por 3^a kolekto ricevas admonilon kun tiu ĉi numero! Plenumu vian devon!

karaktero de ŝtataj agoj. Kiam Ludoviko XIV. en sia persono prezentis la francan ŝtaton, per tio iĝis la publikaj agoj preskaŭ privataj agoj kaj sendube respondaj al la morala leĝo. La reĝo faris milojn kaj pacojn, kaj eĉ la plej fidinda monarĥisto aprobus lian respondecon almenaŭ antaŭ Dio. Poste venis la franca revolucio kaj anstataŭigis — almenaŭ en Francujo — la suverenen por la popolo. Demokrataj ideoj kaj frazoj disvastiĝis de tiam en ĉiuj landoj de la moderna mondo kaj iĝis komuna parolado ke la militoj estos de nun naciaj. Tia ŝanĝo havis ja en la komenco ŝajnan avantaĝon. Ĝis tiam la popolo suferis de la frenezaj ambicioj de la reĝoj; transdonu la regadon al la popolo, ĝi estigos epokon de paco!

Tion esperis ĉiuj en 1789. Sed la historio de l' mondo seniluziigis iliajn esperojn. De tiam ja ne okazis tiel ofte militoj kiel en la deka jarcento, sed ili tamen estis pli kruelaj kaj la tuta terminaro de l' nova sistemo klopodis, volvi en nebulon la nemoralan karakteron de la maljusteca milito. La reĝojn pelis persona ambicio — sed ekonomiaj tendencoj, naciaj postuloj, racaj ambicioj de moderna lando posedas tiel brilantan aspekton, ke ili povis instigi anon de registaro al apogo de eĉ maljustega agado de l' ŝtato.

Kiel eviti militon?

Malfermante diskuton pri la prelego de S^{ro} Urquhart, pastro Leslie Walker S. J. demandis, kiamaniere la nacia konscienco povas senkulpiĝi ribelon kontraŭ la suvereno de l' ŝtato kaj sub kia principo estu kondamnita aŭ aprobita tiu specia ribelo. La eklezio — diris li — jam multfoje aprobis la tiurilatajn fundamentajn principojn de S^{ro} Tomaso de Aquino. Unu el tiuj principoj estas ke la reganto regas sian popolon en intereso de komuna bonstato, ne por sia

al tiu de la riĉaj jaroj, rilate al la lastaj semajnoj de l' jaro.

En la dua okazo, la Eklezio elektos por la fiksa dato de la Paskfestoj, eble unu el la aprilaj dimanĉoj, ĉiam la saman. Se oni elektus mezdaton, ĝi estos la 8^a aŭ la 19^a; kaj tiamaniere, ĉiuj festoj de la kalendaro neŝange okazos ĉiujare je la samaj datoj.

Rimarkinda estas, ke en la tiel reformota kalendaro, ĉiuj devigaj festoj niaj escepte la ĉieliro konservata je la jaŭdo, okazos la dimanĉon, tria de aŭgusto por l' asumpcio, unua de novembro por la ĉiujankultfestoj, kaj kvara de decembro por Kristnasko, se oni ne dezirus rezervi al tiu festo ĝian tradician daton, oka tago antaŭ la 1^a de januaro. Same estos por la ĉircumcido, la nasktago de la sankta Virgolino kaj de Senmakuligo. Estus eble farota la ŝanĝo de la festtago de l' anonciacio kaj de sankta Johano Baptista, kiuj okazas la okan tagon antaŭ la unua de la sekvanta monato, naŭ kaj ses monatoj antaŭ Kristnasko, kaj la determino de nova dato por la festo de sanktaj Petro kaj Paŭlo, kaj por ĉiuj kiuj okazas nuntempe post la 28^a de la monatoj, kiuj estonte havos nur 4 semajnojn, kaj eble ankaŭ por la festoj de double supera rito kaj malsupre ĉiam nefestataj pro la neŝangeblaj datoj de la dimanĉoj.

Kiam la reformo estos plenumata, estos nur du kalendaroj, kiuj ĉiam utilos, unu por la ordinara jaroj, alia por la riĉaj jaroj; kaj pleie ĉi tiu lasta diferencos de la unua nur por la du lastaj semajnoj de novembro. Sed ĉu oni ne baldaŭe laciĝos per tia reguleco?

Max Roub, trad.

Sciigo.

Pro teknikaj kaŭzoj ni devas forstrekli la sciigojn pri Ika-movado kaj la dankliston pri la ricevitaj donacoj. Al ĉiuj kunhelpantoj ni jam nun dankas el la tuta koro. Pliajn donacojn ni akceptas dankeme. La unua listo aperas en sekvonta numero.

propra bono aŭ la favoro de siaj amikoj aŭ de la noblularo. Firme por la nura bonŝato de la regataj kiel organizita korporacio. La afero de S^{ro} Tomaso temis pri nejusteca rega sistemo; tial li fiksis ke sub certaj cirkonstancoj la ribelo estas justa. La oratoro memorigis al la hieraŭa parolinto, pastro Bede Jarrett O. P. kiu indikis al kelkaj absolutaj leĝoj. Unu el tiuj estas: „Ne mortigu.“ Kiamaniere — demandis pastro Walker — senkulpiĝas tiu ĉi absoluta leĝo la ekzekuto aŭ la dumvitala mortigado? Li konkludis ke oni tiaspecajn agadojn povas nur senkulpiĝi sur la baso, ke ni ne vivas en ideala ŝtato, ja estas nur malaltiginta vivstato la nia! La ideala ŝtato estas ankoraŭ serĉota! Morala devo de la homoj estas: eviti militon, eĉ malbeligi ĝin.

Retorno al la mezepoko.

S^{ro} G. Gavan Duffy — kiu estis prezentita per la prezidento kiel eminenta irlanda politikisto — daŭrigis la diskuton. Li diris ke estas ĝenerala opinio ke se oni estas farinta la Versaile — an pacon laŭ la principoj de la Sankta Patro aŭ almenaŭ laŭ principoj, kiujn defendis prezidanto Wilson, la ŝtato de Eŭropo tre malsimilis al la nuntempa Eŭropo. Prezidanto Wilson estis granda idealisto, li eĉ altigis super sia tempo — montrante al la mondo evangelion, kiu estus merita pli da atento. Tiuj kiuj helpis estigi la Ligon de Nacioj, devas kunsciigi pri la fakto, ke la ligo naskiĝis sub iom malbonaj cirkonstancoj kaj laŭ opinio de la oratoro, ĵuste tiu fakto estas respondebla pro la mankoj faritaj de la ligo. Sed tio ne estas kaŭzo, per ke oni ne revivigu ĝin.

Ekzistis iam — daŭrigis li — vera Kristanaro, sed jam malproksimiĝis tiuj tempoj! Li ne komprenas, kiel katolikoj ne konfesus sin „mezepokemaj“ (mediaevalistoj). (Aŭdu! aŭdu!) Ekzistis ja en la mezepoko multaj aĵoj, kiujn oni preskaŭ forgesis, sed kiujn indus restarigi. La riproĉo, esti nomita „mezepokema“ ne estas tiel malsatinda ol esti nomata „moderna“. Kiu estis la militon? — demandas li. Ne la popoloj. Ĝi estis la agado de nur kelkaj homoj, de grupeto de sukcesplenaj politikistoj, kiuj hazarde partoprenis regadon tiam. (Aplaŭdo.) Sekvo de tio ja ne estas, ke la milito estis malprava, sed la popoloj ricevis nenian garantian ĉi ĝi estis vere prava afero? „Tio estas, kiun vi nomas nuntempe demokracio“ — almetis S^{ro} Gavan Duffy inter ridado de la aŭskultantaro. La ŝtato de aferoj estis tre nekontentiga — daŭrigis la oratoro. Li konatigis al la ĉeŝtantoj, kiamaniere la publika opinio estis influita dum milito per la tiel nomita „flava gazetaro“ kaj rilate al tiu, li memorigis al la konata „kadaver“ afero. Laŭ lia opinio oni povus igi ŝanĝon en tiuj aĵoj. (Daŭrigota.)

Recenzoj.

Internacia literaturo.

Annuario Cattolico Italiano 1924, eld. Giunta Centrale de l'Azione Cattolica, Roma, 2 Via d' Araccoli; prezo 10 liroj.

Tiu vere belega jarlibro itala, ĉa. 600 paĝoj, 1000 ilustraĵoj, enhavas la plej gravajn adresojn katolikajn de Romo kaj de tuta Italio: la kardinale kologio, la sekretariejoj, institutoj, kongregacioj, de l' Vaticano, la ordenoj, la gazetaro katolika itala, multegaj agadoj, iniciatoj, verkistoj, gvidantoj katolikaj; Unuverte modelo jarlibro, plej rekomendinda. Niaj abonintoj havas specialan rabaton, se ili plimultnombro mendas senpere per K. M.

Cielfloroj, li monata revuo, Siracusa, Via Cavour 43.

Tiu nur religia, nepolitika revuo tre rekomendinda estigas depost 1^a januaro 1924 la oficiala organo de la sicilaj katolikaj Esperantistoj. La unua paĝo ĉiam traktas pri Esperantistoj, la sekvantaj pri religiaj kaj popularaj temoj kaj la virta vivo. Konsilinda por samideanoj, kiuj volas sin ekzerci en itala lingvo. Prezo poŝtare enlande 3 liroj; eksterlande 6 liroj aŭ 6 X poŝtarifoj por eksterlanda letero en nacia valuto.

Posedanto, Eldonejo: Internacio Katolika (Ika), Graz, Karmeliterplatz 5. — Responda redakcio: Dr. M. J. Metzger, Graz, Karmeliterplatz 5. — Presistoj: „Styria“, Graz. K. M. ne malpermesas la represigon de la artikoloj en la naciaj gazetoj. Kontraŭe ĝi deziras la disvastigon de siaj ideoj kaj per tio la servon al la katolikaj intereso. Nur postulas la publikon, ke la artikolo estas tradukita el K. M., la organo de Ika.

Praktika Esperanto!

Oni jam dubas pri la utileco de nia internacia lingvo. Ĉu prave ĉu ne? Respondu vi mem, legantoj de K. M. Hodiaŭ mi provas eksperimenton, malfarmante tutmondan enketon pri du religiaj temoj, al kiuj bonvolu respondi ĉiuj legantoj de nia ĵurnalo, kiuj havas interesajn sciigojn pri la demandoj. La respondoj estas uzotaj por Eŭharistia revuo, multe legata, kaj mi sendos ekzemplaron al ĉiuj respondintoj. Eĉ mi intencas kolekti la respondojn por raporto laŭeble prezentota al la venonta Eŭharistia tutmonda kongreso en Amsterdam. Ĉu tiu agmaniero ne estas taŭga propagando de nia lingvo en katolikaj rondoj? Do tiu respondu! — Jen la enketo:

I. La frua komunigo de la infanoj.

Ĉu ĝi estas efektivigata en via lando, dieceso?

Depost kiam?

Laŭ kia proporcio?

Kiaj kondiĉoj estas postulataj de la infanoj?

II. La ĝenerala infanaj komunigoj.

Ĉu ili okazas en via lando, dieceso?

Depost kiam?

Kiam ĝi okazas en la jaro? Ĉu dum Pasktempo?

Kiel vi ilin organizas? Ĉu ekzistas speciala ritlibro?

Ĉu okazas paji preparantaj ekzercoj? Kiom da tagoj ili daŭras? Kiaj diservoj aŭ predikoj estas organizataj? ktp.

Sendu respondojn skribitajn sur unu flanko de la papero al S^{ro} Abato Rambooux, 5 rue Bayard, Paris 8^e (Francio).

Annuario Cattolico Italiano 1924

vera modela jarlibro itala, vidu „recenzelon“.

Speciala rabato por legantoj de K. M.

„Alleluja“, Liederschatz des „Weißen Kreuzes“, de Dr. M. J. Metzger, Graz, Paulus-Verlag; 20.000 aŭk. Tiu ĉi plej bela kantlibro „de „Blanka Kruco“ estas vera trezoro de ĝojo, misia fajro, Dia amo; la kantoj, presitaj kun notoj kaj simpla akompono, estas verkita de frato Paŭlo (Dr. M. J. Metzger) kaj frato Francisko (†) kaj preskaŭ senescepte komponitaj de Dr. Metzger. Oni vere devas admiri la profundecon kaj originalecon de tiuj kantoj, venintaj el riĉega kaj apostola animo. La fajraj, ĝojaj, solenaj kaj amuzaj kantaĵoj estas rekomendindaj al ĉiuj katolikaj unuigoj, kongregacioj, junulmovadoj ktp. Kiu volas ekkoni la spiriton de „Blanka Kruco“, ĉerpu el tiu fonto. Rimarkinda estas por niaj samideanoj, ke oni inter la germanlingvaj kantaĵoj ankaŭ trovas kelkajn Esperanto-kantaĵojn! Certe la unua germana kantlibro, kiu same enhavas ankaŭ Esperanto-tekstojn kaj himnojn!

Niaj karaj korespondantoj!

Ni petas kore, afranku afable ĉiujn korespondantojn por ni per malofte uzataj (bonfaraj, aerpoŝtaj k. a.) poŝtmarkoj, kaj aldonu al ĉiu sendaĵo com de eltranĉitaj markoj de formetita korespondado.

Tiamaniere vi plej facile, sen grava ofero helpas al ni gajni monredigon por niaj laboroj. Antaŭe sinceran dankon esprimas al ĉiu helpanta

Administracio de K. M.

Esperanto-verkoj.

Katolika preĝlibro de Caroli . . . bind. 1.40 kart. —80

Benedikto XVa, Kristo kaj la ligo de la nacioj . . . —10

Krane, Graco atendanta . . . —20

Frank, La patro, skizo kontraŭmilita . . . —20

Prast, Tarcizio, drama legendo . . . —20

Sapli, Kiel oni fondas kaj organizas Esperanto-grupon . . . —40

Sapli, Esperanto-Kateĥismo (germ.) . . . —25

Proelf-Sapli, Die bisherigen Erfolge des Esperanto (germ.) . . . 1.—

Schamaneck, Esperanto-Grammatik (germ.) . . . 1.—

Garboj, De Tauchmann . . . 1.—

La prezoj estas en svizaj frankoj aŭ similvaluta mono. Por malaltvalutaj landoj laŭ speciala ŝlosilnombro.

Ĉiujn Esperanto-verkojn kaj ĉiujn nacilingvajn librojn peradas

PAULUS-ELDONEJO

Internacia sekcio Graz, Karmeliterplatz 5.

Abonprezo de K. M. por 1924.

La subaj prezoj valoras por la novaj abonantoj por tutjara abono, por la ĝisnuna abonintoj ili valoras por la 4^a kolekto, komencanta per sekvonta numero. La mizera financa stato kaj la tro modesta eksteraj devigas nia por kelkaj landoj iom plialti la prezojn. Se ni komparas, ke la komunista Esperanto-gazeto „Sennacieca Revuo“ eliras monate 20 paĝoj, ilustrita, kun 12 paĝoj aldono, tiu hontiga fakto admonas nin, ke ni finfine faru la devon! Por kompari mi simple aldonas la pretaŭblan de „Sennacieca Revuo“. Se niaj samideanoj montrus saman oferon kaj fervoron kiel la komunista, K. M. belege ekfloros. Mi esperas, ke plimulto de amikoj libervole pagos saman sumon kiel la komunista.

Abono por K. M. kaj Ika-kotizo 1924.

Lando	Jarabono kun R.K.	Ika-kotizo sen K.M.	Ika-kotizo kun K.M.
Anglio . . .	3 al.	2 al.	4 al.
Aŭstralio . .	2 pes. or.	2 pes. or.	3 pes. or.
Argentino . .	16.000 kr.	16.000 kr.	28.000 kr.
Aŭstrio . . .	7 b. fr.	5 b. fr.	10 b. fr.
Belgio . . .	3 mr.	2 mr.	4 mr.
Brazilio . . .	12 ĉ. kr.	10 ĉ. kr.	16 ĉ. kr.
Ĉeĥoslovakio .	3 kr.	2 kr.	4 kr.
Danio . . .	6 fr. fr.	5 fr. fr.	10 fr. fr.
Francio . . .	120 o. m.	120 o. m.	2 o. m.
Germanio . . .	3 pes.	3 pes.	5 pes.
Hispanio . . .	120 o. kr.	120 o. kr.	2 o. kr.
Hungario . . .	6 l.	6 l.	10 l.
Italio . . .	25 din.	20 din.	36 din.
Jugoslavio . .	4 lid.	4 lid.	6 lid.
Litovio . . .	150 fl.	150 fl.	2 fl.
Nederlando . .	120 zl.	120 zl.	2 zl.
Polio . . .	40 lev.	30 lev.	50 lev.
Rumanio . . .	3 fr.	2 fr.	4 fr.
Svisio . . .	—75 d.	—50 d.	1 d.
Usono . . .			

Rimarko. En landoj, kie ne ekzistas ankoraŭ nova ora monbileto (Hungario, Polio ktp.) oni sendu monbiletojn kurantaj laŭ la taga kurzo. Por landoj, kies monvaloroj malplialtiĝos, ni devas plialtiĝi pli poste la prezojn.

Komparu la prezojn de la „Sennacieca Revuo“.

Lando	Jarabono sen Aldono	Kotizo sen abono	Kotizo kun abono
Anglio . . .	630 al.	260 al.	760 al.
Aŭstrio . . .	37.000 kr.	15.000 kr.	45.000 kr.
Belgio . . .	15 b. fr.	6 b. fr.	18 b. fr.
Ĉeĥoslovakio .	24 ĉ. kr.	16 ĉ. kr.	30 ĉ. kr.
Francio . . .	12 fr. fr.	5 fr. fr.	15 fr. fr.
Germanio . . .	250 o. m.	1 o. m.	3 o. m.
Hispanio . . .	750 pes.	3 pes.	9 pes.
Italio . . .	15 l.	6 l.	18 l.
Jugoslavio . .	62 din.	25 din.	75 din.
Rumanio . . .	100 lev.	40 lev.	120 lev.
Svisio . . .	625 fr.	250 fr.	750 fr.
Usono . . .	150 d.	60 d.	150 d.

Do ne plu demandu, kial Katolika Mondo ne aperas tiom ampleksa kaj tiom ofta! Sed vi iru, kaj faru la samon kiel la laboristoj!

Naciaj abonejoj de K. M.

Por faciligi la abonadon ni scias naciajn abonejojn. Abonintoj el nenomataj ŝtatoj plej bone pagu per enskribila letero al K. M., Graz, Aŭstrio, Karmeliterplatz 5.

Abonejoj.

Anglio: Mr. J. E. Hookham, 45 Holmesdale Road, Hampton Wick, Middlesex.

Aŭstralio: Fina Maud Helm, 22 Falconer str., Fitzroy, Melbourne.

Aŭstrio: Oni pagu senpere per nia poŝtĉekoj; elpetu poŝtpagilojn.

Belgio: Fina J. Assenmacher, 50 rue des Miniers, Verviers.

Brazilio kaj tuta Sudameriko: S^{ro} Conto Fernandez, 225 Larangeiras, Rio de Janeiro.

Ĉeĥoslovakio: Oni pagu senpere per nia poŝtpagiloj aŭ per S^{ro} Fr. Buhr, Praha-Prevnov 257.

Francio: S^{ro} Pierre J. A. Muffang, 14 bis avenue Galois, Bourg-la-Reine, Seine (Compte de chèques postaux, Paris 22452).

Germanio: Oni pagu per nia poŝtkonto 30.578, Breslau (Kaspar Mayr, Graz).

Hispanio: Prof. Mariano Mojado, Abascal 13, Pral A, Madrid.

Italio: Prof. Modesto Caroli, Corte maggiore, Piacenza.

Jugoslavio: Pro Ambr. Benković, Zagreb, poŝt-fakoj 109.

Litovio: S^{ro} Mačernis, Ukmergas plentas 45, Kaunas.

Rumanio: Esperanto-Centro Rumana, Alea Suter 19, Bucuresti.

Usono: S^{ro} A. Vidikovski, 2833 Livingstonstr., Philadelphia.